רבי יהודה אומר מטמא בבית הבליעה. תימה לפילו נגילה
גמורה [א] לא תטמא לרבי יהודה דלא חייל לאיסור קדשים
כדדריש רבי יהודה בגמרא דנבלת עוף טמא פינה מטמאה בגדים
אבית הבליעה משום דכתיב נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי
שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא זה שאין איסורו משום בל
תאכל אלא משום בל תאכל טמא ובפ' ג' דזבחים (דף מג.) גבי
נבלה בהמה שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. דלפילו
בגמרא מוכי יחות מן הבהמה: **עוף שחיטו מטמא במגע ובמשא.** דלא בעינן שלילה ובבית
הבליעה כדכתיב (ויקרא כג) לא יאכל לטמא בה אין לך לא המור בה:
חיטו דין נו'. וכיון דקיי"ל בשחיטתו שהיא מכשרתה
מק"ו ילפינן מליקה דקדשים מינה בבנין אב מה מצינו בשחיטה בחולין
שמכשרתה בשלילה כשחיטה טריפה **מטמא** [ב]: **אף מליקה.** דקדשים המכשרתה בשלילה
כשחיטה טריפה מטהרת: **דיה בגבלת בהמה.** דהואיל ולא ילף עוף לא
מבהמה לטהר טריפה מטומאתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון: **גמ' מדין ק"ו הילד.** מנין שהמוזה ניתנה לילדת
ק"ו: **הלא פלגש.** לשון תימה הוא ולשון ק"ו: **הלא דיו לבא מן הדין**
להיות כנדון. הכתוב לימדך שאיך
דאפי להטיל על הבא מן הדין יותר
מן הנדון דכתיב תקגר שבעת ימים:
עוף חיטו מטמא במגע ובמשא.
דכתיב נבלת עוף לא יאכל לטמא בה אין לך
לא המור בה: **בהמה חיטה מטהרת**
בגדים אבית הבליעה אלא לומר לך מה
בהמה דבר שמכשירה לאכילה מטהר
טריפתה מטומאתה אף עוף [ג] דבר שמכשיר
באכילה מטהר טריפתו מטומאתו ור' יהודה
מ"ט [ג] [ד] קרא אשכח וקדרש [ג] נבלה טריפה [ד] אמר
רבי יהודה טריפה למה נאמרה אם טריפה אינה חיה
חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה
הרי היא בכלל נבילה אלא להביא טריפה
ששחטה שמטמאה אמר ליה רב שיזבי [ה] אלא
מעתה דכתיב [ד] וחלב נבלה וחלב טרפה התם
נמי נימא [ה] אם טריפה חיה הרי נבילה אמורה
אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה
אלא [ו] להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור
מכלל דהיא מטמאה [ז] והאמר רב יהודה אמר
רב ואמרי לה במתניתא תנא [ח] וכי יתות מן
הבהמה מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה
אינה מטמאה ואיזו זו [ב] טריפה ששחטה אלא
טריפה מיבעי ליה למעוטי טמאה מי שיש
במינה טריפה יצתה זו שאין במינה טריפה
הכא נמי למעוטי עוף טמא שאין במינו
טריפה עוף טמא לר' יהודה מנבילה נפקא ליה
דתניא [ט] רבי יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף
טמא מטמאה בגדים אבית הבליעה [י] ת"ל
[ו] נבלה וטרפה לא יאכל מי שאיסורו משום
בל תאכל נבילה יצא זה שאין איסורו משום
בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא
נבמה בנבלתה [ח] **מטמא כמגע**
ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה
מטומאתה. דלילפינן בגמרא מוכי
יחות מן הבהמה: **עוף שחיטו מטמא**
במגע ובמשא. הלא בשלילה ובבית
הבליעה דכתיב (ויקרא כג) לא יאכל
לטמא בה אין לך הלא המור בה:
חיטו דין נו'. וכיון דקיי"ל בשחיטה
מק"ו ילפינן מליקה דקדשים מינה
בבנין אב מה מצינו בשחיטה
שמכשרתה בשלילה כשחיטה טריפה
מטומאתה. דלא בעינן שלילה ובבית
הבליעה דכתיב (ויקרא כג) לא יאכל
לטמא בה אין לך הלא המור בה:
ומה בהמה בנבלתה [ח] **מטמא כמגע**
ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה
מטומאתה. דלילפינן בגמרא מוכי
יחות מן הבהמה: **עוף שחיטו מטמא**
במגע ובמשא. הלא בשלילה ובבית
הבליעה דכתיב (ויקרא כג) לא יאכל
לטמא בה אין לך הלא המור בה:
חיטו דין זו'. וכיון דקיי"ל בשחיטתו שהיא מכשרתה
לאכילה ומטהרת טריפתו מטומאתו אף
מליקתו שהיא מכשרתו באכילה תטהר
טריפתו מידי טומאתו רבי יוסי אומר היה
כנבלת בהמה שחיטתה מטהרתה ולא
מליקתה: **גמ'** ור"מ לא דריש היו והא היו
דאורייתא הוא [ט] דתניא מדין קל וחומר כיצד
[1] ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה [ב] וגו'
ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום אלא דיו לבא
מן הדין להיות כנדון א"ר יוסי ברבי אבין ר"מ
קרא אשכח וקדרש [2] זאת תורת הבהמה
והעוף [ז] וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף
ועוף לבהמה בהמה מטמאה במגע ובמשא
עוף אינו מטמא במגע ובמשא עוף מטמא
בגדים אבית הבליעה אלא לומר לך מה
בהמה דבר שמכשירה לאכילה מטהר
טריפתה מטומאתה אף עוף [ה] דבר שמכשיר
באכילה מטהר טריפתו מטומאתו ור' יהודה
מ"ט [ג] [ד] קרא אשכח וקדרש [3] נבלה טריפה [ו] אמר
רבי יהודה טריפה למה נאמרה אם טריפה אינה
חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה
הרי היא בכלל נבילה אלא להביא טריפה
ששחטה שמטמאה אמר ליה רב שיזבי [ד] אלא
מעתה דכתיב [4] וחלב נבלה וחלב טרפה התם
נמי נימא [ה] אם טריפה חיה הרי נבילה אמורה
אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה
אלא [ו] להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור
מכלל דהיא מטמאה [ז] והאמר רב יהודה אמר
רב ואמרי לה במתניתא תנא [5] וכי יתות מן
הבהמה מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה
אינה מטמאה ואיזו זו [ב] טריפה ששחטה אלא
טריפה מיבעי ליה למעוטי עוף טמא שאין במינו
טריפה עוף טמא לר' יהודה מנבילה נפקא ליה
דתניא [ט] רבי יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף
טמא מטמאה בגדים אבית הבליעה [י] ת"ל
[6] נבלה וטרפה לא יאכל מי שאיסורו משום
בל תאכל נבילה יצא זה שאין איסורו משום
בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא
וכיון דסס טריפה מביא לה טומאה מחייס אין שחיטה מועלת בה
אמין שחיטה מתרת משום טריפה אלא משום נבילה: **חלב נבילה**
וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה. נס הכתוב להשמיענו על חלב נבילה
שאינה מטמאה וסכי לתריגן בפסחים פ' כל שעה (דף כג.):
טריפה למה נאמרה. אס בטריפה שמתה מדבר אס טריפה חשובה חיה
הרי נבילה אמורה וזו במיתתה נתגבלה ואס טריפה אינה חיה הרי
היא בכלל נבילה מטורפת [טו] אלא להביא טריפה ששחטה שחלבה
טהור אבל הבשר טמא בתמיה: **אלא האי טריפה כו'.** מסקנא דקושיא
היא כלומר אלא ע"כ האי טריפה לא מדבשים להכי לתיבעי ליה
למעוטי טמאה דאין חלבה טהור וה"ג טריפה דכתיב גבי טומאת
בית הבליעה למעוטי עוף טמא דרש ליה ולא [טו] טריפה ששחטה
הלי
גרס אי טריפה אינה מתה [טז] והלשון מגומגם קלת [בח] דהוה ליה למימר אי בטריפה חיה בב' ועוד הוה [בט] למימר הרי היא נבילה:

כד א מיי' פ"ו מהל' פסה"מ הלכה ג:
כה ב מיי' פ"ג מהל' מאוה"ט הלכה ו:
כו ג מיי' פ"ג שם הלכה יד:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף: במדבר יב, יד
2. זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת בַּמָּיִם וּלְכֹל נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל הָאָרֶץ: ויקרא יא, מו
3. וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְטָהֵר: ויקרא יז, טו
4. חֶלֶב נְבֵלָה וְחֶלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכוֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: ויקרא ז, כד
5. נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ח
6. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאֻכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא, לט
7. נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ח

מוסף רש"י

שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה. כדלמרי' בהעור וכרותו וכי יתות מן הבהמה וגו', מקנת בהמה מטומאה ומקנת בהמה מינה מטומאה, ואיזו זו טריפה ששחטה: **בשלח מטמא במגע ובמשא.** מבחון, דכתיב לטמאה בה, אלמא לא ילף מנבלת עוף לטמא בה אין לך לא המור בה, אלמא ילף מנבלת ומשא: **אינו דין כו'.** והשתא דקיי"ל שחיטה למטהרת בחולין מק"ו, הדלת ומיגמרת מליקה דקדשים בבנין אב, מה מצינו בשחיטה שמכשרת, לאחוי בשחיטה שמכשרת. לאחוי בחולין כו' (לעיל נ:) **דתניא** כ"ג במ' יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בגדים אבית הבליעה. דלא ילפינן מליקה דקדשים מינה בבנין אב מה מצינו בשחיטה שמכשרתה בשלילה כשחיטה טריפה מטהרת, אלא מדכתיב בנבלת עוף טמא טמא דרש ליה ולא לטמא בה אין לך לא המור בה: **אף מליקה.** דקדשים המכשרתה בשלילה כשחיטה טריפה מטהרת: **דיה בגבלת בהמה.** דלא ילפינן עוף מבהמה לטהר טריפה מטומאתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון: **גמ' מדין ק"ו הילד.** מנין שהמוזה ניתנה לילדת ק"ו: **הלא פלגש.** לשון תימה הוא ולשון ק"ו: **הלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון.** הכתוב לימדך שאיך לבא מן הדין להיות כנדון א"ר יוסי ברבי אבין ר"מ קרא אשכח וקדרש [2] **זאת תורת הבהמה והעוף** [ז] וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף ועוף לבהמה בהמה מטמאה במגע ובמשא עוף אינו מטמא במגע ובמשא עוף מטמא בגדים אבית הבליעה בהמה מטמאה בגדים אבית הבליעה אלא לומר לך מה בהמה דבר שמכשירה לאכילה מטהר טריפתה מטומאתה אף עוף [ה] דבר שמכשיר באכילה מטהר טריפתו מטומאתו ור' יהודה מ"ט [ג] [ד] קרא אשכח וקדרש [3] **נבלה טריפה** [ו] אמר רבי יהודה טריפה למה נאמרה אם טריפה אינה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה אלא להביא טריפה ששחטה שמטמאה אמר ליה רב שיזבי [ד] **אלא** מעתה דכתיב [4] **וחלב נבלה וחלב טרפה** התם נמי נימא [ה] אם טריפה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה אלא [ו] **להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור** מכלל דהיא מטמאה [ז] **והאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא** [5] **וכי יתות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו** [ב] **טריפה ששחטה אלא טריפה מיבעי ליה למעוטי עוף טמא שאין במינו טריפה עוף טמא לר' יהודה מנבילה נפקא ליה דתניא** [ט] **רבי יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בגדים אבית הבליעה** [י] **ת"ל** [6] **נבלה וטרפה לא יאכל מי שאיסורו משום בל תאכל נבילה יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל אלא משום בל תאכל טמא**

א) מטמא בבית הבליעה כל"ל (*הגהב"ה). וכ"כ בכ"י כ"ש: **ב)** נכ"ק מפיס הלא תילכל שבעת ימים. וכ"נ בתפרס: **ג)** מ"ט אמר רבה ר' יהודה קרא אשכח ודרש והנפש אשר תאכל בבילה וטריפה (*שמב"י): **ד)** שיזבי לרבה אלא (ש"מ). כ"ג **לרבא** (כ"י מ וצ"י): **ה)** נימא טריפה למה נאמרה אם טריפה כל"ל (*ש"מ): **ו)** כ"ל הכי נמי **להביא** (כ"י צ): **ז)** אלא האי **טריפה** כל"ל (*ש"מ). כ"ל אמר ליה **ההוא טריפה** (כ"י צ): **ח)** כ"ל **שנבלתה** (ש"מ): **ט)** מטומאתה אף כו' הל"ל (באה"מ): **י)** כ"ל **אם לא ללמדנו** (שמב"י, באה"מ). **יא)** כ"ל וכיון **שמתה נתגבלה במיתתה** (ש"מ): **יב)** במוקף הוא מכ"ז **שהוסיף** מיכה זו עפ"י המוסף. ועי' כ"ק **ופ"מ** וטו"ק: **יג)** מיכה זו **ממקבת** (ש"מ): **יד)** אבר עם הגידין ועצמות כל"ל (צ"ק **ועש"ב**): **טו)** כ"ל משנטרפה (ש"מ). וסמ"ל ומכ"ד אלא **להביא** (ד"י): **טו)** ולא **להביא טריפה** כל"ל (דברי נחמי"ה): **יז)** גמורה **של קדשים לא** תטמא לר"י דלא חייל איסור **נבילה** וטומאה **אאיסור קדשים** כל"ל (ש"מ): **יח)** קממעט וכל **קדשים** יש **במינו** משום בל תאכל **נבילה** וכן צריך כו' כל"ל (ש"מ): **יט)** נל"ל **אלא לאשמועינן** (באה"מ): **כ)** מה **עוף** מן **הצואר** אף בהמה מן **הצואר** כל"ל (בה"ז. וכ"ה בחולין): **כא)** וי"ל **דטומאה** כתיב בהאי קרא ולענין טומאה במאי שוות. ועי"ל דכל מילי כו' כל"ל (ש"מ): **כב)** ל"ל **סתם** (באה"מ): **כג)** ל"ל **רוב בשר** (צ"ק): **כד)** וכי **מתה עומד** ומולק כל"ל (צ"ק): **כה)** ועוד יש לפרש כל"ל (ש"מ): **כו)** נס"מ גרים חלב. וס"ב: **כז)** עי' יפה עיניים בגיר' תס"כ: **כח)** קלי **אים לפרס** לעיל (באה"מ): **כט)** ל"ל **הוי"ל למימר** (ש"מ): **ל)** נ"ל **הבליעה** וכשהמיתה קא משתעי **למה נאמר** הס"ד (כ"י פ): **לא)** תיובתא **חשובה** כתיה בכמ"ו ומספו בין המיתון: **לב)** נ"ל **אם טריפה** ראויה **לחיות וזו הזמתה** (כ"י פ): **לג)** נ"ל **היא שהזמתה** (כ"י פ): **לד)** נ"ל **מסקנא דקושיא היא** כלומר **אלא** על כרחך **האי** (כ"י פ): **לה)** כחולין מז ע"ב **הוא** פלוגתא **דתנאי**:

גליון הש"ס

[עין משפט כד מיי' פ"ו מהל' פסה"מ ה"ג. נרשם בטעות בהלכה"ס פסק כר' יוסי כמבואר פ"ג מהל' מאוה"ט וכמ"ש בכ"מ שם]:

שינוי נוסחאות

א) מטמא בבית הבליעה כל"ל (*הגהב"ה). וכ"כ בכ"י כ"ש: **ב)** נכ"ק מפיס הלא תילכל שבעת ימים. וכ"נ בתפרס: **ג)** מ"ט אמר רבה ר' יהודה קרא אשכח ודרש והנפש אשר תאכל בבילה וטריפה (*שמב"י): **ד)** שיזבי לרבה אלא (ש"מ). כ"ג **לרבא** (כ"י מ וצ"י): **ה)** נימא טריפה למה נאמרה אם טריפה כל"ל (*ש"מ): **ו)** כ"ל הכי נמי **להביא** (כ"י צ): **ז)** אלא האי **טריפה** כל"ל (*ש"מ). כ"ל אמר ליה **ההוא טריפה** (כ"י צ): **ח)** כ"ל **שנבלתה** (ש"מ): **ט)** מטומאתה אף כו' הל"ל (באה"מ): **י)** כ"ל **אם לא ללמדנו** (שמב"י, באה"מ). **יא)** כ"ל וכיון **שמתה נתגבלה במיתתה** (ש"מ): **יב)** במוקף הוא מכ"ז **שהוסיף** מיכה זו עפ"י המוסף. ועי' כ"ק **ופ"מ** וטו"ק: **יג)** מיכה זו **ממקבת** (ש"מ): **יד)** אבר עם הגידין ועצמות כל"ל (צ"ק **ועש"ב**): **טו)** כ"ל משנטרפה (ש"מ). וסמ"ל ומכ"ד אלא **להביא** (ד"י): **טו)** ולא **להביא טריפה** כל"ל (דברי נחמי"ה): **יז)** גמורה **של קדשים לא** תטמא לר"י דלא חייל איסור **נבילה** וטומאה **אאיסור קדשים** כל"ל (ש"מ): **יח)** קממעט וכל **קדשים** יש **במינו** משום בל תאכל **נבילה** וכן צריך כו' כל"ל (ש"מ): **יט)** נל"ל **אלא לאשמועינן** (באה"מ): **כ)** מה **עוף** מן **הצואר** אף בהמה מן **הצואר** כל"ל (בה"ז. וכ"ה בחולין): **כא)** וי"ל **דטומאה** כתיב בהאי קרא ולענין טומאה במאי שוות. ועי"ל דכל מילי כו' כל"ל (ש"מ): **כב)** ל"ל **סתם** (באה"מ): **כג)** ל"ל **רוב בשר** (צ"ק): **כד)** וכי **מתה עומד** ומולק כל"ל (צ"ק): **כה)** ועוד יש לפרש כל"ל (ש"מ): **כו)** נס"מ גרים חלב. וס"ב: **כז)** עי' יפה עיניים בגיר' תס"כ: **כח)** קלי **אים לפרס** לעיל (באה"מ): **כט)** ל"ל **הוי"ל למימר** (ש"מ): **ל)** נ"ל **הבליעה** וכשהמיתה קא משתעי **למה נאמר** הס"ד (כ"י פ): **לא)** תיובתא **חשובה** כתיה בכמ"ו ומספו בין המיתון: **לב)** נ"ל **אם טריפה** ראויה **לחיות וזו הזמתה** (כ"י פ): **לג)** נ"ל **היא שהזמתה** (כ"י פ): **לד)** נ"ל **מסקנא דקושיא היא** כלומר **אלא** על כרחך **האי** (כ"י פ): **לה)** כחולין מז ע"ב **הוא** פלוגתא **דתנאי**:

ו) ת"כ אחרי פי"ב ה"ט, **ז)** טהרות פ"ח מ"ח, **ח)** כ"ק סה כה. ג"כ קיג, **ד)** [מולין מ:], **ה)** עי' חולין קב., **ו)** ע' לעיל סב. וש"נ, **ז)** ת"כ שם ה"ח, ירושי' נזיר פ"ו ה"א, **ח)** מולין עד. פה: קמח: ת"כ שמיני פ"י ה"א, **ט)** מולין ק: [נלה מב: ע"ם], **י)** [ע"ם דלא קתני גלא מצינה ומשמ מתיסה ומשם מלבינה וכ"ק ק"ן], **כ)** [ע"ם תו' ב"ב נשם ר' מיים ופע"ק], **ל)** נדרים ז. כריתות כב:, **מ)** ע' חולין קכח: